

Lokal samverkan i Mora kommun för service på landsbygd

Delrapport 4

2023-10-01 – 2024-01-31

Projektledare: Carina Sisell

Näringslivsutvecklare: Karin Eriksson

Projektet "*Lokal samverkan i Mora kommun för service på landsbygd*" finansieras genom:

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling. Europa
investerar i landsbygdsområden

Innehåll

1. Bakgrund och nuläge – kommunens arbete och erfarenheter	3
2. Behov av grundläggande kommersiell service	3
3. Behov av samarbete	3
4. Syfte och mål	4
5. Önskad förändring och förväntat resultat	4
6. Projektets genomförandeorganisation	4
7. Information om projektet på kommunens webbplats	5
8. Aktivitetsplan	6
9. Utförda aktiviteter under perioden för delrapporten	7 - 8
10. Spridning av projektets resultat	9
11. Resultat och lärande	10 - 11
12. Motgångar	12
13. Samarbete	12
14. Övrigt att informera om	12 - 13
15. Villkor för genomförandet	13

Bilagor:

1. Minnesanteckningar landsbygdsforum nr 3 Venjan
2. Deltagarförteckning landsbygdsforum nr 3 Våmhus
3. Inbjudan landsbygdsforum nr 3 Garsås
4. Minnesanteckningar med landsbygdsforum ung från alla serviceorter
5. Nyhet om landsbygdsutvecklingsforum ung på kommunens webbsida
6. Nyhetsbrev nr 3
7. Nyhet Siljan News om landsbygdsutvecklingsforum ung
8. Nyhet kommunens hemsida om rankningen av Mora kommun som landsbygds kommun
9. Nyhet på kommunens hemsida om vad projektet gjort så här långt
10. Nyhet i Mora tidning om ödehusinventering
11. Utvärdering om projektet – en sammanställning

1. Bakgrund och nuläge – kommunens arbete och erfarenheter

Mora kommun har tagit fram ett Landsbygdsprogram som gäller t o m 2023. Behovet av en metod och ett särskilt forum har förankrats i kommunens ledningsgrupp där representanter från varje förvaltning utsetts att ingå i forumet. Det finns även ett lokalt serviceprogram där serviceorter utsetts som även det gäller t o m 2023. Serviceorterna har möjlighet att ansöka om stöd från kommunen till att upprätthålla viss service genom s.k. *Kommunalt landsbygdsstöd*. Vilken service det gäller finns i programmet och man kan söka 10 000 kr för varje del, dock max 50 000.

Efter framtagandet av programmet har kommunen identifierat att det finns behov av att på ett effektivt sätt ha en dialog och samverka med de olika aktörer som finns på landsbygden. Byarna har kommit olika långt och vi har olika mycket kontakt med dem.

2. Behov av grundläggande kommersiell service

Av de fem utsedda serviceorterna har tre någon form av service; Sollerön, Venjan-Söromsjöbygden och Våmhus. Två orter saknar service; Garsås och Oxberg. Vi har också ytterligare en ort som saknar service och som söker samarbete med kommunen för att försöka lösa detta, Gesunda. I fallet Gesunda är det kopplat i stor utsträckning till en önskad utveckling av besöksnäring, där man identifierat bristen på service som ett hinder. För utveckling av besöksnäringen kan det också behövas utvecklas service i "avstickare" till de utpekade serviceorterna.

3. Behov av samarbete

Samverkan mellan kommunen, byalag/utvecklingsgrupper samt kommersiella aktörer behöver utvecklas. Från byn Gesunda har Gesunda bystugeförening kontaktat kommunen för att försöka lösa behoven av service för bybor och besökare. Man jobbar i området med att få en utökad besöksnäring baserad på naturturism. Redan idag finns några aktörer som Sagolandet Tomteland, Gesundaberget och Caravan Club. På Sollerön har projektet förankrats.

Samverkan behöver få ett forum med spelregler där de involverade vet vad som förväntas och vad var och en ska göra. Projektet syftar till att utveckla den samverkansmetoden som sedan kan användas för framtida samverkan.

4. Syfte och mål

Syftet med projektet är att stärka kommunens kapacitet att möta och samarbeta med lokala aktörer. Erfarenheter från genomförandet ska ge ökad förmåga hos kommuner att stötta lokal serviceutveckling, genom ny kunskap och arbetssätt samt ändamålsenliga rutiner med kontinuerlig intern förankring för långsiktighet.

Målet med projektet är att när projektet avslutas ska kommunen uppleva en ökad förmåga att stötta lokal serviceutveckling.

Etablerade samarbeten har lagt grunden för och möjliggjort ett gemensamt framtagande av relevanta planer och utveckling av nödvändiga och önskvärda servicelösningar.

Projektet består i att

- Etablera och genomföra samarbeten med lokalsamhället via lokala aktörer på en eller fler platser i kommunen.
- Utveckla interna arbetssätt och rutiner, inklusive intern förankring för att arbetet ska bli långsiktigt genom att den metod som kommer fram ska kunna användas framöver för att underlätta att nya lösningar hittas.
- Delta i gemensamma träffar för erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling.

5. Önskad förändring och förväntat resultat

Det ska efter projektet finnas ett **utprövat arbetssätt** vars aktiviteter finns med i landsbygdsprogrammets årliga handlingsplan. På så vis säkerställs att metoden fortsätter att användas.

Efter projektet ska ett bra arbetssätt finnas etablerat som hjälper till att bibehålla och utveckla landsbygder. Arbetssättet ska vara effektivt och därmed kunna användas i den ordinarie verksamheten.

6. Projektets genomförandeorganisation

Styrgrupp för projektet består av näringslivschef Anders Björkman, näringslivsutvecklare Karin Eriksson samt projektledare Carina Sisell.

Arbetsgrupp har etablerats genom att varje förvaltning har utsett en till två kontaktpersoner som deltar genom ett Internt Landsbygdsforum.

Referensgrupp består av Forum Sollerön som tidigt under 2022 blev pilot för projektet som serviceort för att prova nytt arbetssätt. Därmed har man kommit längre i processen än för de övriga serviceorterna.

7. Information om projektet på kommunens webbplats

Information och kort beskrivning om projektet finns med på Mora Kommuns webbplats kring [Landsbygdsutveckling](#).

Projekt "Lokal samverkan i Mora kommun för service på landsbygd"

Mora kommun har tagit fram ett landsbygdsprogram samt ett lokalt serviceprogram där serviceorter utsetts som gäller till och med 2023. Vi har efter framtagandet av landsbygdsprogrammet identifierat att vi har ett behov av att på ett effektivt sätt ha en dialog och samverka med de olika aktörer som finns på landsbygden. Byarna har kommit olika långt och vi har olika mycket kontakt med dem.

Samverkan mellan kommunen, byalag/utvecklingsgrupper samt kommersiella aktörer behöver utvecklas. Projektet ska syfta till att stärka kommunens kapacitet att möta och samarbeta med lokala aktörer. Erfarenheter från genomförandet ska ge ökad förmåga hos kommuner att stötta lokal serviceutveckling, genom ny kunskap och arbetssätt samt ändamålsenliga rutiner med kontinuerlig intern förankring för långsiktighet.

När projektet avslutas ska kommunen uppleva en ökad förmåga att stötta lokal serviceutveckling. Etablerade samarbeten har lagt grunden för och möjliggjort ett gemensamt framtagande av relevanta planer och utveckling av nödvändiga och önskvärda servicelösningar.

Kontaktperson för projektet:

Carina Sisell, projektledare, tel 0250-261 56, carina.sisell@mora.se

MED FINANSIERING FRÅN

8. Aktivitetsplan

Aktivitet	Beskrivning
1. Uppstart projektet	Aktiviteter som genomförts för att säkra uppstart av projektet och dess fortsatta framdrift.
2. Etablera och genomföra samarbeten med lokalsamhället via lokala aktörer på en eller fler platser i kommunen.	Samverkan kommer att ske med de orter som är utpekade som serviceorter samt med byn Gesunda. För Gesunda´s räkning har initiativet kommit från bystugeföreningen i byn. För övriga orter har det förankrats på Sollerön. Den metod som kommer fram ska kunna användas framöver för att underlätta att nya lösningar hittas.
3. Utveckla interna arbetsätt och rutiner, inklusive intern förankring för att arbetet ska bli långsiktigt.	Landsbygdsprogrammet är beslutat politiskt. Behovet av en metod och ett särskilt forum har förankrats i kommunens ledningsgrupp där representanter från varje förvaltning utsetts att ingå i forumet.
4. Deltagande i gemensamma träffar för erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling.	Kommunen kommer att ingå i ett gemensamt genomförande tillsammans med andra kommuner. Tillväxtverket kommer att erbjuda gemensamma träffar fysiskt och digitalt för erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling enligt en utvecklingsplan. Resa och logi för projektledaren bokas och betalas av deltagande kommun, enligt projektets budget. Träffarna ska fungera som mötesplats för kunskapsutbyte och kunskapsinhämtning. Mellan träffarna arbetar respektive kommun på hemmaplan med sina lokala samarbetsparter enligt plan.

9. Genomförda aktiviteter under perioden för delrapporten

Aktivitet	Beskrivning
2.1 Landsbygdsforum nr 3 med Venjan-Söromsjöbygden	Den 2 oktober genomförde Carina och Karin Landsbygdsforum 3 med Venjan-Söromsjöbygden. Deltar gör även berörda förvaltningarna från kommunen. Mötet mynnade ut i en handlingsplan kopplat till Venjan-Söromsjöns prioriterade punkter. Bilaga 1
2.2 Landsbygdsutvecklingsforum ung	Den 5 oktober genomförde projektledaren Carina Sisell och kommunens ungdomsstrateg Lina Pettersson ett forummöte för unga i Våmhus. Detta för att fånga upp de ungas åsikter i eget forum.
2.3 Landsbygdsforum nr 3 med Våmhus	Den 16 oktober genomförde Carina och Karin Landsbygdsforum 3 med Våmhus. Deltar gör även berörda förvaltningarna från kommunen. Mötet mynnade ut i en handlingsplan kopplat till Våmhus prioriterade punkter. Deltog gjorde även Faluns projektledare och landsbygdsutvecklare som var på studiebesök. Bilaga 2
2.4 Landsbygdsutvecklingsforum ung	Den 17 oktober genomförde projektledaren Carina Sisell och kommunens ungdomsstrateg Lina Pettersson ett forummöte för unga i Oxberg. Detta för att fånga upp de ungas åsikter i eget forum. Dock kom ingen till mötet.
2.5 Landsbygdsutvecklingsforum ung	Den 25 oktober genomförde projektledaren Carina Sisell och kommunens ungdomsstrateg Lina Pettersson ett forummöte för unga i Garås. Detta för att fånga upp de ungas åsikter i eget forum.
2.6 Landsbygdsforum nr 3 med Garsås	Den 6 november genomförde Karin tillsammans med Anders Björkman Landsbygdsforum 3 med Garsås. Deltar gör även berörda förvaltningarna från kommunen. Mötet mynnade ut i en handlingsplan kopplat till Garsås prioriterade punkter. Bilaga 3
2.7 Landsbygdsutvecklingsforum ung	Den 9 november genomförde projektledaren Carina Sisell och kommunens ungdomsstrateg Lina Pettersson ett andra försök till forummöte för unga i Venjan. Detta för att fånga upp de ungas åsikter i eget forum. Bilaga 4
2.8 Landsbygdsforum nr 3 med Oxberg	Den 13 november genomförde Karin Landsbygdsforum 3 med Oxberg. Deltar gör även berörda förvaltningarna från kommunen. Mötet mynnade ut i en handlingsplan kopplat till Oxbergs prioriterade punkter.
2.9 Möte arbetsgrupp Sollerön	Den 19 december genomför Carina och Karin tillsammans med representanter från Teknik och Serviceförvaltningen i ett möte med arbetsgrupp på Sollerön kring bland annat gång och cykelväg.
2.10 Utvärdering projektet med pilot-serviceorten	Den 22 januari har Carina och Karin ett utvärderingsmöte med representanter från Sollerön som har fungerat som en pilot för projektet.

3.1 Internt möte kring Trafiksäkerhetsforum	Den 24 oktober har Carina och Karin ett internt möte med Teknik och Serviceförvaltningen för att lyfta idé om att starta upp ett Trafiksäkerhetsforum för serviceorterna. Detta utifrån ett uttryckt behov från serviceorterna genom forummöten under året. Beslutet blev att vi startar upp detta efter nyår.
3.2 Internt möte inför arbetsgrupp Sollerön	Den 10 november genomförde Carina och Karin ett möte med berörda förvaltningar inför möte med arbetsgrupp på Sollerön.
3.3 Interna möten inför aktualisering Landsbygdsprogrammet	Under perioden september – januari genomfördes flertalet möten i olika sammansättningar under processen med att ta fram ett förslag på aktualiserat Landsbygdsprogram för kommunen. Erfarenhet från projektet och inspel från serviceorter, invånare och förvaltningar ligger till grund för arbetet.
3.4 Förberedelsemöte inför Trafiksäkerhetsforum	Den 18 januari har Carina och Karin ett internt möte med Teknik och Serviceförvaltningen för att förbereda för kommande uppstartsmöte med Trafiksäkerhetsforumet som kommer ha ett första möte under februari.
3.5 Presentation Landsbygdsprogrammet	Den 18 januari deltar Carina och Karin i ett möte med kommunens ledningsgrupp för att presentera huvuddragen i det föreslagna aktualiserade landsbygdsprogrammet.
4.1 Erfarenhetsträff -	Den 10 oktober var Karin med på digital erfarenhetsträff som Tillväxtverket anordnade.
4.2 Informationsträff om nya Serviceanalys	Den 24 oktober deltar Carina på informationsträff om nya Serviceanalys som anordnats av Piposteamet på Tillväxtverket.
4.3 Erfarenhetsutbyte med annan kommun	Den 26 oktober deltar Carina på Falu kommuns Landsbygdsråd under dagen som både innehåller studiebesök på en serviceort samt Landsbygdsrådets möte där man tog fram verksamhetsplan för 2024. Carina presenterade Mora kommuns upplägg och resultat i projektet som genomförs i Mora.
4.4 Erfarenhetsträff – Samverkan	Den 28 november - projektledare deltog i kunskapsseminarium med Tillväxtverket och andra liknande projekt för att få kunskaper och byta idéer kring samverkan.
4.5 Erfarenhetsträff – Scenen är din	Den 7 december deltar Carina och Karin på samverkansträff där vi redovisar projektet om vad som händer i respektive kommuns projekt. Det här har vi gjort, det här gör vi just nu, det här vill vi hinna. Även ett framsteg – så lyckades vi och en motgång – så hanterade vi den.
4.6 Servicesnack och information inför ansökan om utbetalning	Den 18 januari deltar Carina och Karin i möte med närverket för projekten – dels ett Servicesnack med information inför slutkonferensen, dels ett informationsmöte kring ansökan om utbetalning.

10. Spridning av projektets resultat

Man ska sprida projektets resultat inom den egna kommunen i det dagliga arbetet. Resultatet ska spridas till andra kommuner genom erfarenhetsutbyte vid deltagande på gemensamma träffar.

Aktivitet	Beskrivning
10.1 Nyhet på Mora kommunens sida	Nyhet inför Landsbygdsutvecklingsforum ung presenterades på kommunens hemsida: Landsbygdsutvecklingsforum ung! - Mora kommun Bilaga 5
10.2 Minnesanteckningar från Forum	Minnesanteckningar från Forummöte 3 med serviceorterna har lagts på Mora Kommuns webbplats under Landsbygdsutveckling/Minnesanteckningar Landsbygdsforum. Länk: Landsbygdsutveckling – Mora kommun
10.3 Nyhetsbrev kring projektet	Nyhetsbrev har den 8 december mejlats till kontaktpersoner på serviceorterna för vidare spridning i deras egna sociala media. Bilaga 6
10.4 Delrapport 3 från projektet på kommunens hemsida	Delrapport 3 från projektet finns upplagd på kommunens hemsida för att kunna läsa av interna och externa intressenter. Länk: Landsbygdsutveckling – Mora kommun
10.5 Nyhet i Siljan News	Nyhet 22 november i Siljan News om resultatet av genomförda landsbygdsutvecklingsforum Ung. De har låtit unga uttrycka sig om hur landsbygden ska utvecklas - Siljan News Bilaga 7
10.5 Nyhet på Mora kommunens hemsida	Nyhet 29 november om att Mora kommun rankats som Sveriges mest robusta landsbygdskommun: Mora är Sveriges mest robusta landsbygdskommun - Mora kommun Bilaga 8
10.6 Nyhet på Mora kommunens hemsida	Nyhet 21 december kring projektet och dess utkomst så här långt. Ett steg mot förbättrad service på landsbygden - Mora kommun Bilaga 9
10.7 Nyhet i Mora Tidning om Landsbygdsutvecklingen	Nyhet 5 januari i Mora Tidning där Karin intervjuas om hur man får byarna i Mora att växa. Detta kopplat till den kartläggning av ödehus som ett resultat av projektet. Bilaga 10.
10.8 Sammanställning från Landsbygdsforum ung har spridits till serviceorterna samt lagts upp på hemsidan.	En sammanställning av ungdomarnas forummöten har gjorts och sänts ut till serviceorterna den 21 december samt lagts på kommunens hemsida.
10.9 Utvärdering av projektet "Lokal samverkan i Mora kommun för service på landsbygd". Resultatet har sänts ut till serviceorterna (24 januari) samt delats på kommunens webbsida för Landsbygdsutveckling.	Under årsskiftet december 2023-januari 2024 fanns en enkät utlagd. Den handlade om att utvärdera delarna i projektet för att få med de inspelen till kommande års planering av landsbygdsutveckling. Resultatet har även delgetts kommunens ledning. Bilaga 11

11. Resultat och lärande

Lösningar

Beskrivning av de lösningar vi i huvudsak arbetat med:

Medborgardialog:

- Det har framkommit i tidigare LUPP*-undersökningar att landsbygden inte upplevs som attraktiv för unga människor. Därför har vi tidigt i projektet valt att planera för att ha egna forum med de unga för att kunna fånga deras behov.

Dessa har nu genomförts under rapportperioden och det har mottagits med stor optimism från vuxna och deltagande ungdomar. (*LUPP = Lokal uppföljning av ungdomspolitik).

Ungdomarnas möten var givande och uppskattade och vi kunde redan efter att vi genomfört den andra träffen se att ungdomarnas prioriteringar/behov för att trivas och bo kvar på sin ort i huvudsak sammanföll med de prioriteringar som de vuxna i byn gjorde.

Några inspel som ungdomarna gjorde som inte de vuxna tagit med är att det behövs bostäder anpassade efter ungdomars behov samt att man gärna får ta med sig ungdomarna när man planerar aktiviteter på serviceorten för att få med sig deras delaktighet och inspel.

Därmed ser vi att arbetssättet med att ha separat forum för unga är viktigt utifrån att fånga deras behov i landsbygdsarbetet.

- Genom den utvärdering vi sänt ut till invånarna på serviceorterna ser vi att vi har lyckats väl med projektets intentioner, arbetssätt och förankring/kommunikation. Man säger att man fått bra information om projektets mål och syfte.
- En stor framgångsfaktor för projektet är det stora engagemang och det välkomnande som finns på orterna. Inte minst har projektledningen sett det genom sin snabbhet och vilja att dela kommunikation från oss vidare på sina sociala kanaler.

Internt arbetssätt:

- Vi upptäckte vid projektets inledande del att det fanns en inte fullt ut intern förankring, förståelse och prioritering kring frågor som rör landsbygden. Genom att projektet skapat ett internt material som har förankrats genom fysiska möten med utsedda ansvariga för de olika förvaltningarna har en tydligare förankring skapats.
- Arbetssättet ger kommunen nya kunskaper och skapar ändamålsenliga rutiner för en långsiktig intern förankring. Framför allt genom de interna forummöten vi haft under perioden som skapat en trygghet, involvering och ägarskap för frågorna kring landsbygden. De erfarenheter vi gjort kring arbetssättet i projektet har vi tagit med oss in i förslaget till aktualiseringen av Landsbygdsprogrammet. Detta tillsammans med remissvar från kommunala förvaltningar och bolag och inte minst från enkäter och remissvar från serviceorterna.

Erfarenhetsutbyte:

- De gemensamma erfarenhetsträffar som projektledare och projektmedarbetare deltagit i har gett oss insikter hur andra projekt arbetar. På så sätt har kompetensen utvecklats kring de tips som delats med varandra. Det har även lett till att Falu kommuns projekt har besökt oss i Mora och vice versa. Det har gett oss båda parter fina inspel till det egna arbetet.

Kommunikation:

- Kommunikation och spridning av projektets resultat är en viktig del för att få såväl intern som extern förankring. Vi ser att kommunikation behöver upprepas och förekomma på olika sätt i olika forum och kanaler. Där anser vi att vi fortsatt arbetat med att skapa dessa förutsättningar genom våra olika sätt att presentera, sprida projektet på egna och andras mediekkanaler. Vi har även fått gott medialt intresse vilket också är viktigt för projektet och inte minst för invånarna på serviceorterna.

Kunskap

Kommuner pekas ofta ut som viktiga aktörer för utvecklingen av kommersiell service i landsbygder. Anledningarna till det handlar dels om att kommunen har planmonopol i sitt område och särskilt i glesare geografier en viktig roll för att driva utvecklingen, dels om att den kommunala organisationen har många viktiga funktioner och kontaktytor gentemot lokalsamhället och de kommersiella aktörerna. Både kommersiell och offentlig service behövs för att skapa miljöer där det är attraktivt att bo, arbeta och driva företag.

Det här har kommun, genom projektet, arbetat med och dragit lärdomar av för att utveckla starka tillgängligheten till grundläggande kommersiell service på landsbygden.

- Genomfört forummöten och enkäter med serviceorternas olika grupper för att fånga upp vad de prioriterar för att bli en attraktiv ort att bo på. Det har varit ett arbetssätt med stort kundfokus som gett stort engagemang hos invånarna och gett konkreta punkter att samverka vidare kring i kommande års handlingsplan.
- Genom forummötena har vi spridit kunskaper om olika stöd för kommersiellt stöd som finns att söka.
- Information och kommunikation har varit viktiga delar av projektet genom minnesanteckningar, offentliggörandet av delrapporterna samt nyhetsbrev.
- Projektet har kartlagt och analyserat enkätsvar från invånarna på landsbygden och tagit med dessa inspel i arbetet med att aktualisera Landsbygdsprogrammet samt den Kommunala serviceplanen.
- Den interna förankringen har förbättrats under projektperioden med fokus på landsbygden och dess behov. Möten har genomförts med utsedda ansvariga på förvaltningarna.
- Genom studiebesök hos Falun har kunskaper och insikter tagits med till den egna kommunen.

12. Motgångar

Nedan följer en beskrivning av de hinder som projektet stött på och hur vi har hanterat detta:

- En utmaning för kommunens medarbetare är att det inte finns en avsatt budget för utvecklingsfrågor på landsbygd. Detta har diskuterats både i interna forum och i projektets styrgrupp. Därmed finns en del målkonflikter och en försvårande mottagarkapacitet hos förvaltningarna.
- I den utvärdering som gjorts med invånarna på serviceorterna ser vi några utmaningar som sticker ut tydligt i materialet förutom budgetfrågan. Det gäller att man vill se mer resultat av mötena där förvaltningarna deltog samt att det finns ett förväntansglapp mellan var invånarna tänker att kommunen kan leverera och vad som i realiteten kan levereras. Detta har vid möten framförts till kommunens ledning och politiken genom projektledarna.

13. Samarbete

Här följer beskrivning kring vilka som samarbetet i projektet och i vilken utsträckning det skett:

- Samarbete har skett med externa parter genom representanter för aktörer/föreningar på orterna vid två olika forummöten från projektets start. Mellan möten har samarbete och samverkan skett genom mejl, samtal och digitala möten.
- Samarbete med de interna parterna har skett genom interna forummöten, både fysiska och digitala. Förankring av sakfrågor för serviceorterna har skett genom, av projektledaren framtagen "Ärendebeskrivning". Dessa har sedan diskuterats genom internt möte för att komma fram till förslag på lösning inför forummöte nr 3 tillsammans med representanter för de lokala föreningarna på respektive serviceort.
- Projektgruppen har haft regelbundna avstämningar genom fysiska och digitala möten. Även struktur har skapats genom gemensamt Gantt-schema för tidsplan och aktiviteter. För projektets dokumentation finns en gemensam plattform med tydlig struktur.

14. Övrigt att informera om

- Vi ser att det finns ett uppdämt behov att skapa en dialog med kommunen och att bli lyssnad på vad man som liten ort har för problem. Projektet har därför blivit mycket väl mottagna och man har uppskattat att "kommunen" kommit på besök och att det "händer något" ute hos dem. Dock önskas fortfarande mer besök av förvaltningar och politiker, en målgrupp som ännu inte deltagit på forummöte på landsbygden.
- Projektet ska egentligen arbeta för att ta fram ett arbetssätt för en ökad förmåga att stötta lokal serviceutveckling. Inledningsvis har det kommit andra, för orterna, viktiga punkter på bordet som inte direkt är knutet till service. Dock är det punkter som kommunen behöver agera på för att skapa ett förtroende gentemot befolkningen på landsbygden. Det är en möjlighet för en bra start på ett långsiktigt samarbete. Det har startats planer för dessa punkter och tas med i kommande handlingsplaner för 2024.

- Det finns en problematik kring vägvalet att bjuda in samtliga invånare på serviceorten kontra att endast kommunicera med representanter för föreningar/organisationer. Vi har valt det senare alternativet. I gengäld har vi sänt ut enkäter och skapat möjligheter för alla att göra sin röst hörd.
- Utöver de prioriterade ärenden som tagits fram finns några "lösa trådar" som projektledningen arbetar vidare med ambitionen att under våren 2024 kunna ge serviceorterna svar på dessa.

15. Villkor för genomförandet

- Kommunen ska delta på de gemensamma träffar som erbjuds, för erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling.
- Mellan träffarna ska kommunen arbeta med aktiviteter enligt plan.
- Syftet med projektets insatser ska vara att stärka tillgängligheten till grundläggande kommersiell service, så som dagligvaror och drivmedel med ombudsfunktioner så som post, paket, apotek och betaltjänster.
- Projektets insatser får inte planeras eller genomföras så att det riskerar att påverka befintligt utbud av grundläggande kommersiell service negativt.
- Projektets insatser ska vara av allmännyttig karaktär och resultatet ska komma flera till del.
- I genomförandet av projektet uppmuntras regelbundna avstämningar med regionalt serviceansvarig organisation.

Bilagor:

1. Minnesanteckningar landsbygdsforum nr 3 Venjan
2. Deltagarförteckning landsbygdsforum nr 3 Våmhus
3. Inbjudan landsbygdsforum nr 3 Garsås
4. Minnesanteckningar med landsbygdsforum ung från alla serviceorter
5. Nyhet om landsbygdsutvecklingsforum ung på kommunens webbsida
6. Nyhetsbrev nr 3
7. Nyhet Siljan News om landsbygdsutvecklingsforum ung
8. Nyhet kommunens hemsida om rankningen av Mora kommun som landsbygdskommun
9. Nyhet på kommunens hemsida om vad projektet gjort så här långt
10. Nyhet i Mora tidning om ödehusinventering
11. Utvärdering om projektet – en sammanställning